

**BHAKTA KAVI NARSINH MEHTA
UNIVERSITY - JUNAGADH**

**FACULTY OF ARTS
SANSKRIT
(SYLLABUS)
B.A. SEMESTER-2**

**CHOICE BASED CREDIT SYSTEM
B.A. (SANSKRIT)
(SEMESTER SYSTEM)**

WITH EFFECT FROM 2018-2019

BHAKTA KAVI NARSINH MEHTA UNIVERSITY - JUNAGADH
FACULTY OF ARTS (SANSKRIT) SYLLABUS
B.A. (CBCS) SEMESTER-2

B.A. SEM-1											
Sr. No.	Level U.G.	Sem.	Course Group	Course (Paper) Title	Courses Paper No.	Credit	Int. Marks	Ext. Marks	Total Marks	Teaching Hrs.	Exam Title
B.A. SEM-2											
1	B.A.	02	Founda tion	કર્ણભાર અને મધ્યમ વ્યાયોગ	Comp.	03	30	70	100	45	2.30 Hrs.
2	B.A.	02	Core	દંડીરચિત- દશકુમાર ચરિત (ઉચ્છવાસ-૬)	03	03	30	70	100	45	2.30 Hrs.
3	B.A.	02	Core	મહાભારત- સલાપર્વ (નિયત અધ્યાય)	04	03	30	70	100	45	2.30 Hrs.
4	B.A.	02	Elective 1	હિતોપદેશ- મિત્રલાલ	03	03	30	70	100	45	2.30 Hrs.
5	B.A.	02	Elective 1	રામાયણ- સુંદરકાંડ (નિયત સર્ગો)	04	03	30	70	100	45	2.30 Hrs.
6	B.A.	02	Elective 2	હિતોપદેશ- મિત્રલાલ	03	03	30	70	100	45	2.30 Hrs.
7	B.A.	02	Elective 2	રામાયણ- સુંદરકાંડ (નિયત સર્ગો)	04	03	30	70	100	45	2.30 Hrs.

FACULTY OF ARTS (SYLLABUS)

Annexure 'c'

Subject : SANSKRIT SEM-2
 Course (Paper) Name & Number : “કર્ણભાર” તથા “મધ્યમવ્યાયોગ” Compulsory
 Course (Paper) Unique Code :
 External Time Duration : 2.30 Hours

B.A. (Sanskrit) Sem-2, Paper-Compulsory

Sr. No.	Level UG or PG	Sem.	Course Group Core Elective-1, Elective-2 /Allied/ SEC/DSE	Course (Paper) Title	Paper No.	Credit	Teaching Hours	Internal Marks	External Marks	Practical Internal Marks	Practical External Marks	Total Marks
1	UG	2	Foundation	“કર્ણભાર” તથા “મધ્યમવ્યાયોગ”	Foundation	3	45	30	70	--	--	100

❖ COURSE OBJECTIVES :

- (૧) વિદ્યાર્થીઓ ભાસની કૃતિઓથી પરિચિત થાય.
- (૨) વિદ્યાર્થીઓ ભાસનાં પાત્રોની મનોસ્થિતિથી અવગત થાય.
- (૩) ભાસે કરેલાં કર્ણમાં પાત્રનું ઊદ્ધર્વાકરણ સમજે – જાણે.
- (૪) રૂપક પ્રકારથી પરિચિત થાય.

❖ COURSE CONTENTS :

“કર્ણભાર” તથા “મધ્યમવ્યાયોગ”	
Unit-1	ભાસનું જીવન, સમય અને કવન, ભાસ સમસ્યા, મૂળસ્ત્રોત અને કવિએ કરેલ ફેરફાર, શૈલી, નાટ્યકલા, ભાસકાલિન સમાજ
Unit-2	કર્ણભાર શ્લોક, સંદર્ભ
Unit-3	મધ્યમ વ્યાયોગ-શ્લોક, સંદર્ભ
Unit-4	કર્ણભાર અને મધ્યમવ્યાયોગનો કૃતિલક્ષી અભ્યાસ

❖ REFERENCE BOOKS :

- (૧) મધ્યમવ્યાયોગ, ડૉ. વસંત ભટ્ટ, સરસ્વતી પ્રકાશન, અમદાવાદ.
- (૨) કર્ણભાર, પ્રા. પી. સી. દવે, સરસ્વતી પ્રકાશન, અમદાવાદ.
- (૩) મધ્યમવ્યાયોગ, પ્રા. એમ. આર. પાટીદાર, પાર્શ્વ પ્રકાશન, અમદાવાદ.
- (૪) કર્ણભાર, ડૉ. હર્ષદેવ માધવ, પાર્શ્વ પ્રકાશન, અમદાવાદ.
- (૫) મધ્યમવ્યાયોગ, સી. જમનાદાસ, અમદાવાદ.

❖ FORMAT OF QUESTION PAPER :

Question	Type of Question (Section-1)	Marks
1(A)	Translation : Two Verses Out of Four : (Three From Unit-2, 3 and 4)	08
1(B)	Reference to the Context : Two Out of Four (Three From Unit-2, 3 and 4)	06
2	Essay Type Question : One Out of Two (Units-1)	14
3	Essay Type Question : One Out of Two (Units-2, 3 and 4)	14
4	Essay Type Question : One Out of Two (Units-2, 3 and 4)	14
5	Short Note : Two Out of Four : (All Units)	14

FACULTY OF ARTS (SYLLABUS)

Annexure 'c'

Subject : SANSKRIT SEM-2
 Course (Paper) Name & Number : CORE - PAPER-3
 “દશકુમારચરિત્” ઉચ્છવાસ-૬ (દંડીરચિત મિત્રગુપ્તવાંત)
 Course (Paper) Unique Code :
 External Time Duration : 2.30 Hours
 B.A. (Sanskrit) Sem-2, Paper-3 (Core)

Sr. No.	Level UG or PG	Sem.	Course Group Core Elective-1, Elective-2 /Allied/ SEC/DSE	Course (Paper) Title	Paper No.	Credit	Teaching Hours	Internal Marks	External Marks	Practical Internal Marks	Practical External Marks	Total Marks
2	UG	2	Core	“દશકુમારચરિત્” ઉચ્છવાસ-૬ (દંડીરચિત મિત્રગુપ્તવાંત)	Paper-3	3	45	30	70	--	--	100

❖ COURSE OBJECTIVES :

- (૧) વિદ્યાર્થીઓ ગદ્ય-સાહિત્યથી પરિચિત થાય.
- (૨) વિદ્યાર્થીઓ આખ્યાયિકાનાં લક્ષણોથી પરિચિત થાય.
- (૩) વિદ્યાર્થી દંડીની શૈલીની વિશેષતાઓથી પરિચિત થાય.

❖ COURSE CONTENTS :

“દશકુમારચરિત્” ઉચ્છવાસ-૬ (દંડીરચિત મિત્રગુપ્તવાંત)	
Unit-1	દંડીનું જીવન, સમય, કવન, ગદ્યકાવ્યની ઉત્પત્તિ અને વિકાસ
Unit-2	કથા અને આખ્યાયિકાનાં લક્ષણો, દશકુમારચરિતનું સાહિત્યિક સ્વરૂપ, દશકુમારચરિતનું ગ્રંથ કર્તૃત્વ, દશકુમારચરિતનું મૂળસ્ત્રોત, તત્કાલીન સમાજ
Unit-3	દશકુમારચરિત ઉચ્છવાસ-૬ ભાષાંતર સંદર્ભ
Unit-4	દશકુમાર ચરિત (ઉચ્છવાસ-૬) કૃતિલક્ષી અભ્યાસ

❖ REFERENCE BOOKS :

- (૧) દશકુમારચરિત, ઉચ્છવાસ-૬, પ્રા. સુરેશ દવે, સરસ્વતી પ્રકાશન, અમદાવાદ.
- (૨) દશકુમારચરિત ઉચ્છવાસ-૬, ડૉ. ગૌતમ પટેલ, પાર્શ્વ પ્રકાશન, અમદાવાદ.
- (૩) દશકુમારચરિત ઉચ્છવાસ-૬, સી. જમનાદાસ, અમદાવાદ-૬.

❖ FORMAT OF QUESTION PAPER :

Question	Type of Question (Section-1)	Marks
1(A)	Translation of Passages : Two Out of Three:(Unit-3)	08
1(B)	Reference to the Context : Two Out of Four (Unit-3)	06
2	Essay Type Question : One Out of Two (Units-1)	14
3	Essay Type Question : One Out of Two (Units-2)	14
4	Essay Type Question : One Out of Two (Units-4)	14
5	Short Note : Two Out of Four : (All Units)	14

FACULTY OF ARTS (SYLLABUS)

Annexure 'c'

Subject : SANSKRIT SEM-2
 Course (Paper) Name & Number : CORE - PAPER-4
 महाभारत – “सलापर्व” नियत अध्याय
 Course (Paper) Unique Code :
 External Time Duration : 2.30 Hours
 B.A. (Sanskrit) Sem-2, Paper-4 (Core)

Sr. No.	Level UG or PG	Sem.	Course Group Core Elective-1, Elective-2 /Allied/ SEC/DSE	Course (Paper) Title	Paper No.	Credit	Teaching Hours	Internal Marks	External Marks	Practical Internal Marks	Practical External Marks	Total Marks
3	UG	2	Core	महाभारत – “सलापर्व” नियत अध्याय	Paper-4	3	45	30	70	--	--	100

❖ COURSE OBJECTIVES :

- (१) विद्यार्थीओ आर्ष – महाकाव्य महाभारतधी परिचयत थाय.
- (२) भारतनां लव्य वारसाधी ज्ञात थाय.
- (३) महाभारतमां निरूपित राजनीतिधी अवगत थाय.

❖ COURSE CONTENTS :

महाभारत “सलापर्व” नियत अध्याय	
Unit-1	महाभारतनो परिचय, महाभारतना त्रय संस्करणो, महाभारतनी समीक्षित आवृत्ति
Unit-2	महाभारतनुं काव्य स्वरूप, महाभारतनी शैली, महाभारतमां निरूपित भारतीय संस्कृति
Unit-3	महाभारत, सलापर्व, अध्याय-१, ५, १५ थी १८, लाषांतर, प्रश्नो, टुंकनोध
Unit-4	महाभारत सलापर्व, अध्याय-३३ थी ३७ तथा ४३ थी ४५, लाषांतर, प्रश्नो, टुंकनोध

❖ REFERENCE BOOKS :

- (१) महाकवि व्यास, डॉ. शांतीकुमार पंड्या, डीवार्यन पब्लिकेशन, अमदावाड.
- (२) सलापर्व, डॉ. शांतीकुमार पंड्या, पार्श्व प्रकाशन, अमदावाड.
- (३) महाभारत सलापर्व, डॉ. हर्षटय माधव, पार्श्व प्रकाशन, अमदावाड.
- (४) सलापर्व, डॉ. सी. अल. शास्त्री, सरस्पती प्रकाशन.

❖ FORMAT OF QUESTION PAPER :

Question	Type of Question (Section-1)	Marks
1	Translation with Necessary Notes : Two Verses Out of Four (Unit : 3 and 4)	14
2	Essay Type Question : One Out of Two (Unit-1)	14
3	Essay Type Question : One Out of Two (Unit-2)	14
4	Essay Type Question : One Out of Two (Unit-3 & 4)	14
5	Short Note : Two Out of Four (All Units)	14

FACULTY OF ARTS (SYLLABUS)

Annexure 'c'

Subject : **SANSKRIT SEM-2**
Course (Paper) Name & Number : **ELECTIVE-1, PAPER-3**
હિતોપદેશ (મિત્રલાલ)

Course (Paper) Unique Code :
External Time Duration : **2.30 Hours**

B.A. (Sanskrit) Sem-2, Paper-3

Sr. No.	Level UG or PG	Sem.	Course Group Core Elective-1, Elective-2 /Allied/ SEC/DSE	Course (Paper) Title	Paper No.	Credit	Teaching Hours	Internal Marks	External Marks	Practical Internal Marks	Practical External Marks	Total Marks
4	UG	2	Elective-1	હિતોપદેશ (મિત્રલાલ)	Paper-3	3	45	30	70	--	--	100

❖ COURSE OBJECTIVES :

- (૧) પ્રાણી કથાઓનાં ઉદ્ભવ અને ક્રમિક વિકાસથી પરિચિત થાય.
- (૨) પ્રાણી કથાઓમાંથી મળતા બોધને સમજે.
- (૩) ભારતીય પ્રાણીકથાનાં ભવ્ય વારસાથી પરિચિત થાય.

❖ COURSE CONTENTS :

	હિતોપદેશ (મિત્રલાલ)
Unit-1	ભારતીય કથા સાહિત્ય, પ્રાણીકથાનો ઉદ્ભવ અને વિકાસ
Unit-2	પ્રસ્તાવના શ્લોક સહિત, હિતોપદેશ મિત્રલાલ (વાઘ અને લોભી મુસાફરની કથા, ઘૂર્ત શિયાળ, હરણ અને કાગડાની કથા, જરદગવ ગીઘ અને દીર્ઘકર્ણ બીલાડાની વાર્તા)
Unit-3	હિતોપદેશ ચુડાકર્ણ અને પરિવ્રાજક ભ્રમક, સંશયશીલ શિયાળ, રાજલુબ્ધક કર્પુરતીબક હાથીની કથા
Unit-4	કૃતિલક્ષી અભ્યાસ અને પ્રસ્તાવના

❖ REFERENCE BOOKS :

- (૧) હિતોપદેશ મીત્રલાલ, પ્રા. સુરેશ જ. દવે., સરસ્વતી પ્રકાશન, અમદાવાદ.
- (૨) શુકનીતિમાં રાજનૈતિક વિચારધારા, ડૉ. એલ. એમ. પાનસેરીયા, સૌરાષ્ટ્ર યુનિવર્સિટી.
- (૩) હિતોપદેશ (સટીક) સંપૂર્ણ, સં. ડૉ. વિજય પંડ્યા, પાર્શ્વ પ્રકાશન, અમદાવાદ.
- (૪) હિતોપદેશ (સંપૂર્ણ) સં. ડૉ. નારાયણ કંસારા, સરસ્વતી પ્રકાશન, અમદાવાદ.

❖ FORMAT OF QUESTION PAPER :

Question	Type of Question (Section-1)	Marks
1(A)	Translation of Passages : Two Out of Three:(Unit-2, 3)	08
1(B)	Reference to the Context : Two Out of Four (Unit-2, 3)	06
2	Essay Type Question : One Out of Two (Units-1)	14
3	Essay Type Question : One Out of Two (Units-4)	14
4	Essay Type Question : One Out of Two (All Units)	14
5	Short Note : Two Out of Four : (All Units)	14

FACULTY OF ARTS (SYLLABUS)

Annexure 'c'

Subject : **SANSKRIT SEM-2**
Course (Paper) Name & Number : **ELECTIVE-1, PAPER-4**
રામાયણ સુંદરકાંડ – નિચત સર્ગો
Course (Paper) Unique Code :
External Time Duration : **2.30 Hours**
B.A. (Sanskrit) Sem-2, Paper-4

Sr. No.	Level UG or PG	Sem.	Course Group Core Elective-1, Elective-2 /Allied/ SEC/DSE	Course (Paper) Title	Paper No.	Credit	Teaching Hours	Internal Marks	External Marks	Practical Internal Marks	Practical External Marks	Total Marks
5	UG	2	Elective-1	રામાયણ સુંદરકાંડ – નિચત સર્ગો	Paper-4	3	45	30	70	--	--	100

❖ COURSE OBJECTIVES :

- (૧) વિદ્યાર્થીઓ આદિકાવ્ય રામાયણથી પરિચિત થાય.
- (૨) હનુમાનનાં ચરિત્રથી કાર્ય પ્રત્યેની પ્રતિબદ્ધતાનું મૂલ્ય સમજે.
- (૩) આદિકાવ્યની શૈલીથી પરિચિત થાય.

❖ COURSE CONTENTS :

રામાયણ સુંદરકાંડ – નિચત સર્ગો	
Unit-1	વાલ્મીકિકૃત રામાયણનો પરિચય, વાલ્મીકિનું જીવન, સમય, રામકથાનો ઉદ્ભવ અને વિકાસ.
Unit-2	રામાયણનું આર્ષ મહાકાવ્ય તરીકે મૂલ્યાંકન, રામાયણની ઐતિહાસિકતા, વાલ્મીકિ રામાયણની સમીક્ષિત આવૃત્તિ.
Unit-3	વાલ્મીકિકૃત રામાયણ સુંદરકાંડ સર્ગ-૧, ૨, ૩, ૧૦
Unit-4	વાલ્મીકિકૃત રામાયણ સુંદરકાંડ સર્ગ-૧૩, ૧૮, ૧૯, ૨૦, ૨૧ ભાષાંતર અને સમજૂતી

❖ REFERENCE BOOKS :

- (૧) સુંદરકાંડ, સરસ્વતી પ્રકાશન, અમદાવાદ.
- (૨) સુંદરકાંડ રામાયણ, ડૉ. વિજય પંડ્યા, પાર્શ્વ પ્રકાશન, અમદાવાદ.

❖ FORMAT OF QUESTION PAPER :

Question	Type of Question (Section-1)	Marks
1	Translation with Necessary Notes : Two Verses Out of Four (Unit : 3 and 4)	14
2	Essay Type Question : One Out of Two (Unit-1)	14
3	Essay Type Question : One Out of Two (Unit-2)	14
4	Essay Type Question : One Out of Two (Unit-3, 4)	14
5	Short Note : Two Out of Four (All Units)	14

FACULTY OF ARTS (SYLLABUS)

Annexure 'c'

Subject : **SANSKRIT SEM-2**
Course (Paper) Name & Number : **ELECTIVE-2, PAPER-3**
हितोपदेश (मित्रलाल)

Course (Paper) Unique Code :
External Time Duration : **2.30 Hours**

B.A. (Sanskrit) Sem-2, Paper-3

Sr. No.	Level UG or PG	Sem.	Course Group Core Elective-1, Elective-2 /Allied/ SEC/DSE	Course (Paper) Title	Paper No.	Credit	Teaching Hours	Internal Marks	External Marks	Practical Internal Marks	Practical External Marks	Total Marks
6	UG	2	Elective-2	हितोपदेश (मित्रलाल)	Paper-3	3	45	30	70	--	--	100

❖ COURSE OBJECTIVES :

- (१) प्राची कथाओंनां उद्भव अने क्रमिक विकासथी परिचित थाय.
- (२) प्राची कथाओमांथी मगता ढोधने समजे.
- (३) भारतीय प्राचीकथानां लव्य वारसाथी परिचित थाय.

❖ COURSE CONTENTS :

	हितोपदेश (मित्रलाल)
Unit-1	भारतीय कथा साहित्य, प्राचीकथानो उद्भव अने विकास
Unit-2	प्रस्तापना श्लोक सहित, हितोपदेश मित्रलाल (वाघ अने लोढी मुसाइरनी कथा, धूर्त शियाण, हरण अने कागडानी कथा, जरदगव गीध अने दीर्घकर्ण बीलाडानी वार्ता)
Unit-3	हितोपदेश युडाकर्ण अने परिव्राजक ब्रशक, संशयशील शियाण, राजलुब्धक कर्पुर्तीभक हाथीनी कथा
Unit-4	कृतिलक्षी अलयास अने प्रस्तापना

❖ REFERENCE BOOKS :

- (१) हितोपदेश मीत्रलाल, प्रा. सुरेश ज. टवे., सरस्पती प्रकाशन, अमदावाड.
- (२) शुक्नीतिमां राजनैतिक विचारधारा, डॉ. अेल. अेम. पानसेरीया, सोराष्ट्र युनिवर्सिटी.
- (३) हितोपदेश (सटीक) संपूर्ण, सं. डॉ. विजय पंडया, पार्श्व प्रकाशन, अमदावाड.
- (४) हितोपदेश (संपूर्ण) सं. डॉ. नारायण कंसारा, सरस्पती प्रकाशन, अमदावाड.

❖ FORMAT OF QUESTION PAPER :

Question	Type of Question (Section-1)	Marks
1(A)	Translation of Passages : Two Out of Three:(Unit-2, 3)	08
1(B)	Reference to the Context : Two Out of Four (Unit-2, 3)	06
2	Essay Type Question : One Out of Two (Units-1)	14
3	Essay Type Question : One Out of Two (Units-4)	14
4	Essay Type Question : One Out of Two (All Units)	14
5	Short Note : Two Out of Four : (All Units)	14

FACULTY OF ARTS (SYLLABUS)

Annexure 'c'

Subject : SANSKRIT SEM-2
Course (Paper) Name & Number : ELECTIVE-2, PAPER-4
રામાયણ સુંદરકાંડ – નિયત સર્ગો
Course (Paper) Unique Code :
External Time Duration : 2.30 Hours

B.A. (Sanskrit) Sem-2, Paper-4

Sr. No.	Level UG or PG	Sem.	Course Group Core Elective-1, Elective-2 /Allied/ SEC/DSE	Course (Paper) Title	Paper No.	Credit	Teaching Hours	Internal Marks	External Marks	Practical Internal Marks	Practical External Marks	Total Marks
7	UG	2	Elective-2	રામાયણ સુંદરકાંડ – નિયત સર્ગો	Paper-4	3	45	30	70	--	--	100

❖ COURSE OBJECTIVES :

- (૧) વિદ્યાર્થીઓ આદિકાવ્ય રામાયણથી પરિચિત થાય.
- (૨) હનુમાનનાં ચરિત્રથી કાર્ય પ્રત્યેની પ્રતિબદ્ધતાનું મૂલ્ય સમજે.
- (૩) આદિકાવ્યની શૈલીથી પરિચિત થાય.

❖ COURSE CONTENTS :

	રામાયણ સુંદરકાંડ – નિયત સર્ગો
Unit-1	વાલ્મીકિકૃત રામાયણનો પરિચય, વાલ્મીકિનું જીવન, સમય, રામકથાનો ઉદ્ભવ અને વિકાસ.
Unit-2	રામાયણનું આર્ષ મહાકાવ્ય તરીકે મૂલ્યાંકન, રામાયણની ઐતિહાસિકતા, વાલ્મીકિ રામાયણની સમીક્ષિત આવૃત્તિ.
Unit-3	વાલ્મીકિકૃત રામાયણ સુંદરકાંડ સર્ગ-૧, ૨, ૩, ૧૦
Unit-4	વાલ્મીકિકૃત રામાયણ સુંદરકાંડ સર્ગ-૧૩, ૧૮, ૧૯, ૨૦, ૨૧ ભાષાંતર અને સમજૂતી

❖ REFERENCE BOOKS :

- (૧) સુંદરકાંડ, સરસ્વતી પ્રકાશન, અમદાવાદ.
- (૨) સુંદરકાંડ રામાયણ, ડૉ. વિજય પંડ્યા, પાર્શ્વ પ્રકાશન, અમદાવાદ.

❖ FORMAT OF QUESTION PAPER :

Question	Type of Question (Section-1)	Marks
1	Translation with Necessary Notes : Two Verses Out of Four (Unit : 3 and 4)	14
2	Essay Type Question : One Out of Two (Unit-1)	14
3	Essay Type Question : One Out of Two (Unit-2)	14
4	Essay Type Question : One Out of Two (Unit-3, 4)	14
5	Short Note : Two Out of Four (All Units)	14

